

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/22/2022
Identifikačné číslo spisu:	4108212965
Dátum vydania rozhodnutia:	26.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:4108212965.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej v spore žalobcu EKOTÉZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii, naposledy sídlom Tekovská 17, Zlaté Moravce (ex offio výmaz z obchodného registra 23.11.2021), za účasti intervenienta na strane žalobcu M., nar. XX.XX.XXXX bytom P., M., proti žalovanému 1/ MVDr. Q., nar. X.X.XXXX, bytom Q. 2/ Ing. H. T., nar. XX.X.XXXX, bytom S., 3/ Ing. E., rod. R., nar. XX.X.XXXX, bytom Q., W. 4/ SIGNOS s. r. o., so sídlom R. Jašíka 158/8, Partizánske, IČO: 36 564 109, všetci zastúpení CONSULTA s. r. o., so sídlom Šafárikovo námestie 4, Bratislava, IČO: 31 318 495, o 207.267,05 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 27Cb/106/2008, o dovolaní spoločnosti hb Solar CZ s.r.o., so sídlom Budovateľská 287, Praha, Česká republika, IČO: 28 962 648, v konaní zastúpenej advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS s. r. o., so sídlom Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, IČO: 36 833 533, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 15Cob/33/2020-1979 zo dňa 24. januára 2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie spoločnosti hb Solar CZ s.r.o., so sídlom Budovateľská 287, Praha, Česká republika, IČO: 28 962 648, o d m i e t a .

II. Žalovaným 1/ až 4/ sa nepriznáva náhrada trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 27Cb/106/2008-1846 zo dňa 5.9.2019 (druhý v poradí) žalobu v prvom výroku zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 15Cob/33/2022-1979 zo dňa 24.1.2022 v prvom výroku konanie zastavil. Druhým výrokom žalovaným nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že v priebehu odvolacieho konania odvolací súd z výpisu z obchodného registra zistil, že žalobca EKOTÉZ SLOVAKIA spol. s r. o. v likvidácii (ďalej len „EKOTÉZ“), bol dňa 23.11.2021 ex offio vymazaný z obchodného registra a ako dôvod výmazu bolo uvedené ustanovenie § 768s ods. 2 Obchodného zákonníka. Odvolací súd preto v súlade s ustanovením § 161 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) skúmal, či sú splnené procesné podmienky konania a konštatoval, že zánik žalobcu bez právneho nástupcu mal za následok nemožnosť ďalšieho pokračovania v konaní, v dôsledku čoho muselo byť konanie obligatórne (ako celok) zastavené podľa § 64 CSP.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie spoločnosť hb Solar CZ s.r.o., zastúpená advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS s. r. o. (ďalej len „advokátska kancelária“), ktorá pôvodne zastupovala aj EKOTÉZ. V dovolaní uvádza, že zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 1.10.2021 postúpil žalobca EKOTÉZ pohľadávku na spoločnosť hb Solar CZ s.r.o., (postupník). Advokátska kancelária ako právny zástupca postupníka (dovolateľa) a EKOTÉZ, doručila Krajskému súdu v Nitre návrh na zmenu účastníkov konania na strane žalobcu dňa 24.2.2022.

5. Odvolaciemu súdu vytýkal, že nesprávnym procesným postupom znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

6. Namietal, že dňa 8.2.2022 právny zástupca EKOTÉZ a dovolateľa na Krajskom súde v Nitre nahliadal do súdneho spisu, pričom v spise bol vytlačený len internetový výpis z obchodného registra týkajúci sa EKOTÉZ. Napadnuté rozhodnutie ani žiadna zmienka o jeho vydaní sa v súdnom spise nenachádzala. Ďalej uviedol, že dňa 24.2.2022 bolo do elektronického súdneho spisu založené podanie právneho zástupcu spolu s návrhom EKOTÉZ, zmluvou o postúpení pohľadávky a plnomocenstvom na zastupovanie dovolateľa v konaní. Následne podľa dovolateľa dňa 28.2.2022 bolo po jeho vydaní do elektronického súdneho spisu vložené napadnuté rozhodnutie.

7. Dovolateľ tvrdil, že odvolací senát sa neuzniesol dňa 24.1.2022 na tom, že konanie zastavuje, ale rozhodnutie len spätne antedatoval. Poukazoval na to, že v spise sa nenachádzal registratúrny alebo iný úradný záznam o vydanom rozhodnutí vo veci. Mal za to, že o antedatovaní rozhodnutia svedčí aj nesprávna žurnalizácia spisu, budiac dojem, že odvolací súd najprv rozhodol, vypracoval napadnuté rozhodnutie, a až potom bol do súdneho spisu založený návrh na zmenu účastníkov konania. Namietal, že napadnuté rozhodnutie bolo zažurnalizované na č. l. 1979 až 1982 v rozpore s ust. § 168 ods. 1 a § 172 ods. 1 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy (ďalej len „Vyhláška ministerstva spravodlivosti o spravovacom a kancelárskom poriadku“) a návrh na zmenu účastníkov konania až následne na č. l. 1983-1984, tvrdiac, že návrh bol odvolaciemu súdu doručený skôr, ako bolo napadnuté rozhodnutie napísané a podpísané členmi senátu. Dovolateľ tvrdí, že z elektronického súdneho spisu sp. zn. 15Cob/33/2020 vyplýva, že návrh na zmenu účastníkov konania bol zaevidovaný a vytvorený dňa 24.2.2022, napadnuté rozhodnutie až dňa 28.2.2022.

8. Podľa dovolateľa sa rozhodnutie považuje za vydané až jeho vypracovaním a podpísaním, k čomu došlo až dňa 28.2.2022. A teda, ak by sa aj odvolací súd dňa 24.1.2022 rozhodol zastaviť konanie, nejednalo sa o uznesenie, ktorým by bol odvolací súd viazaný, pretože by to bolo len vo forme úmyslu,

ako chce rozhodnúť. Keďže dňa 24.2.2022 boli odvolaciemu súdu doručené dokumenty o postúpení pohľadávky na dovolateľa, došlo k zmene skutkového stavu, ktorý bol predpokladom pre vydanie rozhodnutia.

Odvolací súd, ktorý je viazaný svojím rozhodnutím až okamihom jeho vydania

(t. j. okamihom jeho písomného vyhotovenia a súčasne riadneho podpísania), bol povinný upustiť od svojho úmyslu zastaviť konanie a mal rozhodnúť podľa aktuálneho stavu veci, teda najskôr rozhodnúť o návrhu na zmenu účastníkov konania. Tým, že odvolací súd nepostupoval podľa skutkového stavu preukázaného v čase vydania rozhodnutia, porušil podľa dovolateľa procesné právne predpisy, a znemožnil dovolateľovi vymáhať nadobudnutú pohľadávku, a teda zásadným spôsobom porušil jeho právo na spravodlivý proces. Podľa dovolateľa zánik žalobcu nemá vplyv na možnosť postupu podľa ust. § 80 CSP, odôvodňujúc tak svoju legitimáciu na podanie dovolania s poukazom na ust. § 438 ods. 2 CSP.

9. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté rozhodnutie zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP a v súlade s § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

10. K dovolaniu sa písomne vyjadrili žalovaní, ktorí považovali dovolanie za neopodstatnené, a navrhli ho odmietnuť.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že podanie spĺňa náležitosti dovolania v zmysle ust. § 428 CSP, ako aj podmienky podľa ust. § 429 CSP (zastúpenie a spísanie dovolania advokátom), následne skúmal, či ho podal subjekt oprávnený podať tento mimoriadny opravný prostriedok.

12. Primárnou otázkou, s ktorou sa dovolací súd musel vysporiadať, bola otázka, či dovolanie bolo podané oprávnenou osobou. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, totiž patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v jednotlivých ustanoveniach Civilného sporového poriadku (obdobne aj I. ÚS 438/2017).

13. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

14. Podľa § 60 CSP stranami sú žalobca a žalovaný.

15. Podľa § 447 písm. b/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

16. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu.

Objektívna stránka prípustnosti dovolania zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku, teda to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho,

kto podáva dovolanie, teda to, či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (R 50/1999).

17. Rovnako odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne:

a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania

a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

18. Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej

stránky prípustnosti dovolania; pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že účastník konania nebol subjektívne oprávnený podať dovolanie, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 a § 421 CSP.

19. Dovolací súd zo spisu zistil, že spoločnosť EKOTEZ bola dňa 23.11.2021 ex offo vymazaná z obchodného registra bez právneho nástupcu podľa ust. § 768s ods. 2 Obchodného zákonníka. Uznesením č. k. 15Cob/33/2022-1979 zo dňa 24.1.2022 Krajský súd v Nitre konanie zastavil z dôvodu nedostatku procesných podmienok, nakoľko žalobca v priebehu konania zanikol.

20. Podstatnou námietkou dovolateľa, smerujúcou k záveru o zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, je skutočnosť, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zo dňa 24.1.2022, bolo v skutočnosti vydané až dňa 28.2.2022, t.j., údajne po tom, ako bol zaevidovaný návrh na zmenu účastníka konania na strane žalobcu zo dňa 24.2.2022, o čom má svedčiť aj nesprávna žurnalizácia (číslovanie strán) spisu. Dovolateľ poukázal na to, že podľa ust. § 237 ods. 1 CSP, ak súd rozhoduje uznesením mimo pojednávania, je ním viazaný jeho vydaním - písomným vypracovaním, t. j. potom ako je prvopis rozhodnutia podpísaný súdom.

21. Žalobca bol ex offo vymazaný z obchodného registra dňa 23.11.2021, bez právneho nástupcu, stratil právnu aj procesnú subjektivitu, na základe čoho došlo odvolacím súdom k prijatiu uznesenia o zastavení konania. Je podružným to, kedy k vydaniu uznesenia konštatujúceho takýto fakt dôjde, moment právneho zániku subjektu je ex lege daný momentom výmazu právnickej osoby z príslušného registra, v jej mene už žiaden subjekt konať nemôže (vychádzajúc tu zo skutočnosti, že zanikol bez právneho nástupcu).

Je bez pochybností, že momentom zániku právnickej osoby bez právneho nástupcu zároveň došlo podľa § 33b ods. 2, veta druhá, Občianskeho zákonníka aj k zániku plnomocenstva udeleného advokátskej kancelárii na zastupovanie žalobcu. Advokátska kancelária tak nedisponovala ani len oprávnením nazeráť do súdneho spisu dňa 8.2.2022, a teda ani oprávnením podávať žiadne návrhy v mene žalobcu.

Je zjavné, že návrh na pripustenie zmeny na strane žalobcu advokátska kancelária doložila na základe plnej moci, ktorá už zanikla, a teda aj na takýto úkon treba nahliadať

ako na úkon osoby, ktorá nedisponuje žiadnym oprávnením vo vzťahu k prebiehajúcemu konaniu. O pripustení zmeny strany v konaní by bolo možné rozhodnúť výlučne

na základe návrhu subjektu, ktorý procesnou subjektivitou disponuje, čo nemôže

byť splnomocnenec subjektu, ktorý zanikol bez právneho nástupcu. Právnym nástupcom tu nemôže byť subjekt, ktorému bola postúpená pohľadávka (postúpenie nezakladá univerzálnu sukcesiu), takýto subjekt sa nestáva nástupcom spôsobilým vstúpiť do práv a povinností zaniknutej strany. To, že dovolateľ poukazuje na ust. § 438 ods. 2 CSP, osvedčujúc tak svoju legitímáciu na podanie dovolania, ako aj dovodzujúc, že odvolací súd mal o návrhu na zmenu strán rozhodnúť prioritne, však opomína skutočnosť,

že v tomto prípade ide o také postúpenie pohľadávky, ktoré nebolo procesne realizované spôsobom, ktorý by umožňoval postup podľa ust. § 80 CSP (k návrhu na zmenu došlo v čase, kedy postupca samotný procesnou subjektivitou nedisponoval, a teda ňou nemohol disponovať ani ten, koho pôvodne k určitému úkonu splnomocnil).

22. Je potom bez relevancie skutočnosť, či k vydaniu zastavujúceho uznesenia došlo už dňom jeho prijatia 24.1.2022, čo vyplýva aj z výpisu zo súdneho registra a registratúrneho záznamu o vydaní uznesenia na verejnom zasadnutí zo dňa 24.1.2022, alebo dňom podpísania jeho písomného vyhotovenia členmi príslušného senátu (§ 394 ods. 2 CSP). V konaní od momentu zániku žalobcu nebolo možné prijať iné ako zastavujúce rozhodnutie, neexistuje procesná možnosť na zvrátenie takéhoto postupu.

Je prirodzené, že v priebehu konania môže dôjsť k prevodu alebo prechodu práv, o ktoré sa vedie spor (k zložke tzv. predmetu konania) na inú osobu než stranu prebiehajúceho sporu. Podľa toho, či ide o sukcesiu do celej sféry právneho postavenia, alebo iba vstup

do parciálnych, konkrétnych práv predchodcu, rozlišuje sa univerzálna a singulárna sukcesia. Univerzálna sukcesia potom môže spôsobiť aj stratu spôsobilosti byť stranou sporu. Túto eventualitu procesného nástupníctva upravuje § 63 a 64 CSP.

23. Typickým prípadom univerzálnej sukcesie bez straty procesnej subjektivity sú prípady tzv. translačných zmlúv alebo zmlúv s translačnými účinkami, teda zmlúv, ktoré ipso facto svojou perfektnosťou a platnosťou spôsobujú prevod a prechod všetkých práv a povinností z prevádzajúceho subjektu na nadobúdateľa, teda typickú univerzálnu sukcesiu. Najtypickejší a v praxi zrejme najvyskytujúcejší sa príklad je zmluva o predaji podniku podľa Obchodného zákonníka. S poukazom na uvedené preto nebude správne rozlišovanie, podľa ktorého komentované ustanovenie (§ 80 - pozn. dovolacieho súdu) pokrýva singulárnu sukcesiu a § 63 a 64 CSP univerzálnu sukcesiu.

Ustanovenie § 80 sa použije vo všetkých prípadoch singulárnej sukcesie

a v tých prípadoch univerzálnej sukcesie, keď nedochádza k strate procesnej subjektivity, ale len prechodu či prevodu práv alebo povinností, o ktorých sa v spore koná. Naproti tomu § 63 a 64 sa aplikujú na prípady, keď v dôsledku univerzálnej sukcesie zanikla doterajšia strana sporu ako subjekt práva, a tým stratila procesnú subjektivitu. (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková,

J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, str. 269).

24. Vo veci prejednávanej ide o typickú singulárnu sukcesiu, kedy k účinnému vstupu do konania podľa § 80 ods. 1 CSP je nevyhnutný návrh žalobcu, k čomu po zániku jeho procesnej subjektivity nijako nemôže dôjsť.

25. Dovolací súd len na okraj, komentujúc tak neprimerané vyjadrenia advokátskej kancelárie týkajúce sa námietok k postupu odvolacieho súdu v predmetnom konaní o „antidatovaní“ rozhodnutia odvolacieho súdu a „schválne nesprávnej žurnalizácii“

(body 19. a 20. dovolania), uvádza, že k žurnalizovaniu listinného spisu a zakladaniu jednotlivých listín do spisu môže (administratívne súdnou kanceláriou) dochádzať v istom časovom oneskorení, čo však nemá vplyv na správnosť žurnalizácie spisu súdmi.

Nemá to ani žiaden vplyv na procesné práva osôb v konaní, ktoré bolo predmetom prieskumu dovolacím súdom. Tiež k elektronickému evidovaniu dokumentov do elektronického súdneho spisu, resp. podpisovaniu rozhodnutí elektronickými prostriedkami, dochádza s časovým posunom, nejde pritom o účelovú manipuláciu so spisom.

26. Rozhodnutím odvolacieho súdu v zmysle vyššie uvedeného nebolo z procesného hľadiska negatívne zasiahnuté do právneho postavenia subjektu, ktorý podal dovolanie, preto nie je osobou subjektívne oprávnenou na podanie dovolania.

27. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že v rozhodovanej veci bolo dovolanie podané neoprávnenou osobou (spoločnosť hb Solar CZ s.r.o. nie je stranou konania podľa ust. § 424 CSP), preto najvyšší súd dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. b/ CSP.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.